

Miroslav Brooš: MB BANK. Prostredia

Site-specific výstava vychádza z dlhoročných participatívnych projektov autora. Predstavuje tvorbu ako špecifickú skúsenosť, formu kontextuálneho vnímania a pohybu v sociálno-environmentálnom priestore. Umelec vyzýva ku vzájomnej komunikácii, spoznávaniu a spolupráci. Výstava je uvedená v rámci dramaturgického cyklu Téma.

Názov výstavy odkazuje k banke Miroslava Brooša, ktorá nie je, ako by sa mohlo zdať, peňažnou inštitúciou, ale je zdieľaním ako gestom spolupatričnosti. Umelec používa primárne, nájdené, recyklované a upcyklované materiály, pričom sa dotýka otázok „vysokého“ a „nízkeho“ v kultúrnom aj sociálnom kontexte. Výsledný artefakt, či inštalácia nie sú dôležitejšie ako samotný proces, naopak, sú zámenkou pre poznávanie špecifických vzťahov medzi životom a umením. Podstatou procesu tvorby sú vzťahy, rozhovory a spolupráca. Autor svojou umeleckou činnosťou nenásilne, cez jednotlivca ovplyvňuje spoločnosť, otvára elementárne otázky o živote, pripomína jeho pominuteľnosť, krehkosť, premenlivosť a špecifickú krásu.

Výstava je rozdelená do štyroch celkov, ktoré nesú environmentálne a kultúrno-spoločenské významy: Darovanie... zeme, Eko...vodo...pády, Moje a naše miesta a More virtuálnych spojov. **Darovanie... zeme** z cyklu Prenášanie zeme je najdlhším autorovým projektom participatívneho charakteru, ktorý začal v Slovenskom raji v roku 1987 Záznamami zo Slovenského raja. Projekt otvára otázky spojené s identitou, dedičstvom predkov, ale v širších súvislostiach aj s globalizáciou, multikulturalizmom, emigráciou a imigráciou. Zem ako miesto pre život a zdroj obživy bola vždy základom budovania nášho vzťahu so svetom, utvárala, či trhala väzby v spoločnosti. Nakoľko si nosíme zem našich predkov vo svojom srdci? Zem spája aj rozdeľuje, je platformou pre osobnú, národnú a kultúrnu identitu, ale aj častým motívom sporov a konfliktov. Prenášanie zeme polemizuje s tradičným poňatím jej „stálosti“, stáva sa elementom premeny nielen v rámci transformatívneho umenia. Nositeľ pritom so sebou nesie aj svoj príbeh, svoju osobnú históriu, ktorá sa, vizualizovaná, alebo nie, stáva neoddeliteľnou súčasťou projektu. Darovanie (zeme) je hodnotou, aktom komunikácie, vytvára a upevňuje vzťahy, umožňuje spirituálny rast. Nakoniec zem splynie s novým miestom, zostáva však mentálna stopa po akte darovania. Materiály plátna a špagátov, ktoré plnili úlohu pri prenášaní, sa stávajú samostatnými výtvarnými objektmi, ktoré naďalej nesú významy posolstva darovania so znakmi a pamäťou zeme. Súčasťou výstavného celku Darovanie... zeme je viacero inštalácií – Darovanie... zeme IX, X, XI, Chránené hniezda V, VI, Kvety zeme IV, Procesuálna ABECEDA V, MB BANK V. Aj v tomto projekte autor ako jednu z dominant výstavného priestoru vytvára významovú plochu participáciou, zo zeme, ktorú mu darovali miestni obyvatelia Spiša. V najväčšej miere participoval na darovaní zeme študent Akadémie umení v Banskej Bystrici, Lukáš Labuda, ktorý tiež participoval autorskými objektami na časti site specific inštalácii Chránené hniezda v exteriéri galérie.

Sekcia **Eko...vodo...pády** je konceptuálnym mapovaním prostredia, ktoré vizuálne a mentálne manipuluje. Štruktúra (urbánneho) materiálu sa stáva inotajom, ktorý poukazuje na ekologické a environmentálne aspekty nášho bytia vo vymedzenom časopriestore.

Moje a naše miesta je participatívnym projektom, ktorý prepája miesta a ľudí. Súvisí s autorovou dlhoročnou snahou zaznamenávania a prenášania vecí, zeme a ateliérov.

Základom inštalácie sú odtlačky neopracovaných blokov kameňa z priestoru nádvorja Akadémie umení v Banskej Bystrici. Papierové formy vytvárajú abstraktnú krajinu, ktorá odkazuje na sochárske remeslo a je výpoveďou o vzťahu medzi profesorom a študentmi. Na projekte *Moje a naše miesta* participovala autorsky predovšetkým študentka AU v Banskej Bystrici Terézia Antolová projektom *Naša matéria*. V menšej miere participovali aj Dominik Sidney Janovec, Júlia Ľachová, Andrea Selecká, či Viktória Slašťanová.

More virtuálnych spojov je inštaláciou zameranou na fenomenologický vzťah človeka a priestoru, ktorá nadväzuje na cykly *Tkanie svetlom* a *Pred oknom, za oknom*. Cez fotografie a QR kódy vizuálne a virtuálne prepája diferentné galérie. Inscenované fotografie okien z iných galérií na Slovensku, kde svetlo zvonku projektovalo na protiľahlé steny abstraktné obrazy, sú prenesené do výstavnej miestnosti a manipulované do priestorovej inštalácie, ktorá tak ponúka mentálne prepojenie s inými priestormi, inštitúciami, ľuďmi. Súčasťou inštalácie sú QR kódy, ktoré návštevníkovi otvoria ďalšie galerijné priestory, tentokrát v mobilnom telefóne Miroslava Brooša. Kurátorkou tejto špecifickej prezentácie tvorby autora je Mgr. art. Dana Iliašová Mazalová ArtD., čo opätovne ponúka nielen konfrontáciu sociokultúrnych, tentoraz virtuálnych vzťahov, ale aj iné hodnotové kontexty.

Miroslav Brooš (Poprad, *1952) je významným predstaviteľom textilného umenia a umenia vlákna (nielen) na Slovensku. Pracuje v širokej škále médií od objektu, maľby, inštalácie a performance po tvorbu komplexných prostredí. Využíva širokú škálu elementárnych, prírodných a nájdených materiálov, ako zem, kameň, papier, textil, drevo, pričom zdôrazňuje ich premenlivosť v čase a priestore. Pri tvorbe vychádza z konceptuálnych princípov s dôležitým momentom participácie. Pracuje v otvorených cykloch, ktoré sú v každom výstavnom aj nevýstavnom priestore iné, podliehajú procesuálnosti, „stávajú sa“, menia a vyvíjajú. Základným konceptom pre umelca je prostredie, vlastná hodnota (recyklovaného) materiálu a predovšetkým medziľudské vzťahy, kde formovanie aktívnej percepcie je svojbytnou formou sociálnej komunikácie. V r. 1975 – 1980 študoval na Národnej akadémii umení v Sofii, Bulharsko, Katedra Textilu - umenie a dizajn, u prof. M. Varbanova, prof. D. Baleva, prof. M. Josifovej, prof. I. Ignatova. Pravidelne vystavuje v umeleckých galériách a inštitúciách na medzinárodnej úrovni (Anglicko, Bulharsko, Česká republika, Čína, Dánsko, Francúzsko, Kanada, Litva, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rusko, Španielsko, Taliansko, Ukrajina, USA). Individuálne sa prezentoval na viac ako dvoch desiatkach výstav doma aj v zahraničí a zúčastnil sa mnohých medzinárodných sympózií zameraných na umenie papiera, voľnú textilnú tvorbu, maľbu a land art. Jeho diela boli súčasťou významných výstav súčasného umenia ako International Triennial of Tapestry and Textile Art, Tournai, Belgicko, 1993; International Triennial of Tapestry, Lodz, Poľsko, 1998 a 2004; Triennale of Textile Arts, Szombathely, Hungary, 2006, 2012, 2021 a 2024; 7th Beijing International Art Biennale, Peking, Čína, 2017; International Fiber Art Biennial "From Lausanne to Beijing", Peking, Čína, 2006, 2009, 2012, 2020; Sofia Paper Art Fest, Sofia, Bulharsko, 2021; Osten Skopje Drawing Biennale, 2020 a 2022; Art Textile Biennale, Poznań, Poland, 2023; a iné. Za svoju prácu získal viacero ocenení medziiným na International Tapestry Triennial, Lodz, Poľsko, 2004; Textile Triennial, Liptovský Mikuláš, Slovakia, 2006; International Miniature Textile Triennial, Vilnius, Litva, 2020; International Fiber Art Biennial "From Lausanne to Beijing", Peking, Čína, 2020. Miroslav Brooš v r. 1986 – 2010 pedagogicky pôsobil na Fakulte humanitných vied Univerzity

Mateja Bela v Banskej Bystrici. Od r. 2010 pracuje na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení, Banská Bystrica. V r. 2009 bol inaugurovaný na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave a v r. 2011 bol prezidentom SR menovaný profesorom v odbore Výtvarné umenie. Umelec žije v Banskej Bystrici.